

REFERAT

PREDSJEDNIŠTVA SAVEZA GEODETSKIH INŽENJERA I GEOMETARA SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE BIH

I

XIV redovna godišnja skupština našeg Saveza održava se neposredno poslije Jubilarnе skupštine Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije i Saveza inženjera i tehničara Bosne i Hercegovine te u okviru tog jubileja i ova naša XIV redovna godišnja skupština ima Jubilarni karakter tj. slavimo 25-godišnjicu rada u poslijeratnom periodu i istodobno 32-godišnjicu ustanka naroda Jugoslavije. U okviru ovog Jubileja osvjetlimo i momenat da Savez geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije istodobno slavi i 50-godišnjicu osnivanja i rada Geometarskog udruženja. Naime, prije 53 godine, tačnije na dan 15. februara 1919. godine održana je u Zagrebu osnivačka skupština Udruženja geometara, što ujedno predstavlja prve početke udruženog rada geodetskih stručnjaka Jugoslavije. Neposredno poslije toga osnovano je udruženje geometara u Sarajevu, a rad udruženja se razvijao kako u stručnom tako i u naprednom revolucionarnom pogledu.

Svoj rad udruženje je nastavilo i u poslijeratnom razvoju naše zemlje, zajedno sa inženjerima i tehničarima; ostalih tehničkih struka, a svoju društvenu aktivnost upražnjavalo je u okviru Društva inženjera i tehničara Bosne i Hercegovine. U tom periodu u Društvu inženjera i tehničara Bosne i Hercegovine postojala je i geodetska sekcija koja je okupljala malobrojne geodetske inženjere i geometre i svojim skromnim snagama djelovala prvenstveno na mobilizacijskim aktivnostima geodetskih stručnjaka u obnovi i izgradnji naše Republike.

1951. godine, u toku opšte decentralizacije na svim poljima političkog, privrednog, kulturnog i opšte - privrednog života umjesto ranije Sekcije geodetskih stručnjaka, koja je djelovala u sklopu Društva inženjera i tehničara, osnovano je Društvo geodetskih stručnjaka Bosne i Hercegovine. Kao svoj osnovni cilj Društvo je dalo prioritet što većem omasovljenju članstva tj. skupljanju svih geodetskih inženjera i geometara. Isto tako naše Društvo daje inicijativu za osnivanje Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije. U tom cilju pripremljen je i održan poseban sastanak sa predstavnicima geodetskih stručnih društava ostalih republika. Sastanak je održan u Beogradu 20. novembra 1952. godine, u okviru rada III Kongresa Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije. Na tom sastanku prihvaćen je prijedlog

našeg Društva i osnovan je Savez geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije i predložen je nacrt Statuta Saveza kao i privremena Uprava. Dvanaestog decembra 1953. godine održan je i I kongres geodetskih inženjera i geometara u Zagrebu, gdje je i definitivno potvrđen Statut i izabrano rukovodstvo.

6. aprila 1952. godine održana je prva godišnja skupština našega društva, a od tada svake godine, kasnije svake druge godine redovno se održavaju skupštine našeg Saveza. Dozvolite da ovom prilikom damo kratak prikaz tog rada. U ovom dugogodišnjem djelovanju program rada Saveza geodetskih inženjera i geometara Bosne i Hercegovine bio je jako plodan i raznovrstan, a po sadržaju i pobudama inspirisan prvenstveno društveno-ekonomskim razvojem i potrebama naše zajednice. Slijedeći doslijedno kurs društveno-političkog uređenja geodetski inženjeri i geometri po svom pozivu, svakodnevnom radu, neposrednom kontaktu i dogovoru postaju i nerazdvojni dio radničke klase. Po svom znanju i poslu koji obavljaju oni su pioniri izgradnji krupnih tehničkih i energetskih objekata, a istodobno su nosioci i tumači savremenih naučno-tehničkih dostignuća, te kreatori i inicijatori nove i savremene tehnologije u geodetskoj struci.

SARADNJA DRUŠTVA SA STRUČNIM, DRUŠTVENIM I DRUŠTVENO-POLITIČKIM ORGANIZACIJAMA

Savez geodetskih inženjera i geometara SR Bosne i Hercegovine aktivno je saradjivao sa svim stručnim, društvenim i društveno-političkim faktorima u Republici. Svakako da se ta saradnja ogleda kroz razne vidove i akcije ovoga Saveza koje su od vitalnog značaja bile za naš stalež. Ilustrovaćemo značajnije akcije i kontakte ovoga društva sa navedenim institucijama.

- Društvo je svojim prijedlozima, stavovima i kontaktima bilo inicijator osnivanja Više geodetske škole u Sarajevu.
- Društvo je bilo inicijator i pokretačka snaga kod donošenja Zakona o programiranju i finansiranju geodetskih radova.
- U saradnji sa Republičkom geodetskom upravom društvo je inicijator i pokretač premjera grada Sarajeva, čije su geodetske podloge i mreže, po mišljenju mjerodavnih stručnjaka u zemlji i inostranstvu, kvalitet kakav se rijetko vidja.
- Društvo je pokretač akcije oko formiranja jedinstvene službe u gradu Sarajevu kao i u većim Republičkim centrima.

- Velika zasluga Društva je i kod donošenja tehničkih normativa i pravilničkih propisa, koje je svojom diskusijom, mišljenjima i prijedlozima dalo određeni doprinos.
- Društvo izdaje i časopis tj. "GLASNIK" koji izlazi četiri puta godišnje i dostavlja se svakom članu besplatno, a time se ostvaruje saradnja i informiranost većeg broja članova.
- Društvo je zajedno sa Savezom inženjera i tehničara Bosne i Hercegovine pripremilo informaciju o potrebi kartografske djelatnosti u Bosni i Hercegovini. Ovom informacijom upoznati su svi društveno-politički faktori a posebno Republičko izvršno vijeće i detaljno objašnjena potreba za postojanjem ovakve institucije u našoj Republici.
- Prošle godine pokrenuta je široka akcija koja se već nalazi u završnoj fazi, oko prerastanja Više geodetske škole u Geodetski odsjek pri Gradjevinskom fakultetu u Sarajevu.

Ovo su samo najznačajnije i najkorisnije akcije ovoga Saveza, ali sigurno da se ove i ostale akcije nebi mogle realizovati ni provesti u život da nije bilo bliske saradnje Društva sa svim stručnim društvenim i društveno-političkim faktorima.

RAD NA STRUČNOM UZDIZANJU ČLANSTVA

Veliku aktivnost u svom radu društvo je ispoljilo na stručnom uzdizanju svog članstva, što se može zaključiti iz održanih kurseva i predavanja od kojih ćemo navesti samo ona koja su bila najuspješnija i najbrojnija.

- Skraćeni prvi kurs iz fotogeometrije u ciklusu od 10 predavanja (1955. godine).
- Skraćeni drugi kurs iz fotogeometrije u ciklusu od 6 predavanja (1957. godine).
- Ciklus od 12 predavanja o najnovijim geodetskim instrumentima i metodama rada (1958. godine).
- Šest predavanja sa projekcijama i filmom o "Aerofotogeometriji i fotogeometrijskom snimanju" (1954. godine - 1957. godine. Svih šest predavanja sa projekcijama održani su u Banja Luci i Mostaru.
- Ciklus od sedam predavanja sa temom "Problematika i Tematika stručnih ispita" za mlađe članove društva. Predavanja su održana u Sarajevu, Mostaru i Banja Luci.

- Ciklus predavanja "O primjeni elektronike i kibernetike u geodetskoj struci".
- Više predavanja su održali članovi Društva na temu "Dostignuća u geodetskoj djelatnosti" i slično.

U navedenom periodu ukupno je održano 107 predavanja sa razno-raznom stručnom tematikom, što po opštem utisku ostavlja dojam da je ovo društvo odnosno Savez geodetskih inženjera i geometara u svom radu posvetilo veliku pažnju stručnom uzdizanju svog članstva.

Savez je bio organizator i niz veoma uspješnih savjetovanja i izložbi.

- Savjetovanje o primjenjenoj geodeziji (1961. godine).
- Dva savjetovanja o stanju katastra u Bosni i Hercegovini te put i način unapređenja i proširenja djelatnosti rada katastarskih ureda.
- Više republičkih savjetovanja o produktivnosti rada.
- 1970. godine ovaj Savez je organizator IV Kongresa Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije, gdje je organizovana i izložba geodetskih instrumenata i pribora.
- 1971. godine organizovana je takodje stručna izložba i sastanak FIG-ine komisije za katastar i procjenu zemljišta, a ove godine organizator je plenarne sjednice Predsjedništva Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije.

Društvo je takodje u svom radu posvetilo određenu pažnju i zabavnom životu, te je u tom smislu organizovano 15 drugarskih večeri i tri stručne ekskurzije.

RAD SEKCIJA DRUŠTVA GEODETSKIH INŽENJERA I GEOMETARA

Svoj rad u unutrašnjosti društvo je organizovalo preko svojih podružnica. Broj podružnica je bio dosta varijabilan i od njih toliko koliko ih je bilo formirano može se slobodno reći da su svoju aktivnost u proteklom periodu najviše ispoljile samo četiri podružnice i to: Podružnica u Sarajevu, Banja Luci, Mostaru i Tuzli.

Rad svih podružnica uglavnom je bio prožet ciljem i zaključcima sa godišnjih skupština i Kongresa. Sigurno je da je među navedenim sekcijama, Sarajevska sekcija pednjačila u sva-

kom pogledu i bila jedna od pokretačkih snaga ovoga Saveza. Ovaj Savez je sve svoje krupnije akcije uglavnom realizovao i provodio u život preko ove podružnice. Istina ta podružnica je i najbrojnija vjerovatno iz razloga što je i locirana u Sarajevu, gdje se nalazi i radi najveći broj naših stručnjaka i gdje je sjedište i našeg Saveza.

Ostale sekcije su radile sa promjenljivim intenzitetom. One održavaju redovno svoje godišnje skupštine i upoznavaju svoje članove i sprovode u život zaključke sa godišnjih skupština i Kongresa. U ovim podružnicama se organizuju i stručna predavanja i razgovori sa raznovrsnom tematikom. Predsjednici svih sekcija su članovi predsjedništva Saveza geodetskih inženjera i geometara Bosne i Hercegovine te su i oni svojim stavovima i radom doprinijeli ovako plodnom radu ovoga Saveza.

Na kraju ovoga uvodnog izlaganja želimo posebno istaći veliku i blisku saradnju ovoga Saveza sa Republičkom geodetskom upravom, Geodetskim zavodom, Srednjom i Višom geodetskom školom, Vojnogeografskim institutom, katedrom za geodeziju pri Gradjevinskom fakultetu i drugim.

Mora se konstatovati da je velika zasluga za realizaciju svih ovih zapaženih rezultata, koje je ovaj Savez ostvario prvenstveno zahvaljujući svim svojim članovima a posebno počasnim i zaslužnim koji su svojim autoritetom i iskustvom dali veliki prilog radu ovoga Saveza.

Isto tako treba istaći i momenat da je Savez geodetskih inženjera i geometara ostvario i veoma uspješno saradjivao i sa Savezom geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije kao i sa opštim društvom inženjera i tehničara. Rezultat te plodne i aktivne saradnje je priznanje i dodjela Povelje ovom Savezu na proslavi 25-godišnjice Društva inženjera i tehničara Jugoslavije u Beogradu prošle godine.

Dozvolite nam da pored svih ovih lijepih riječi i uspjeha u ovom 25. godišnjem periodu nešto поближе kažemo o radu ovoga Predsjedništva u ovom izbornom periodu.

Drugarice i drugovi

Na XIII godišnjoj skupštini održanoj 5. 4. 1969. godine izabrano je predsjedništvo GIG-a BiH u slijedećem sastavu:

1. Omerbašić Ferid, predsjednik - Repub.geodet.uprava
2. Lukić Vlado, p.predsjednik - "
3. Peterca Milan " - Vojno geografski ins.
4. Bakšić Mirsad, Geodetski zavod Sarajevo
5. Ahmetanović Abdulah "
6. Vranješ Miloš "
7. Kurtović Derviš, Geološki zavod Ilidža

8. Redžepović Alija, Energoinvest Sarajevo
9. Mehmedagić Mustafa, Geodetska tehnička škola Sarajevo
10. Jasika Mustafa, Urbanistički zavod Sarajevo
11. Efendić Osman, Ured za katastar Brčko
12. Milosavljević Slobodan V.G.I. Sarajevo
13. Mulabdić Ajnizar, Katastarski ured Zenica

U sastav predsjedništva po funkciji ulaze predsjednici stalnih podružnica Tuzle, Banja Luke, Mostara i Sarajeva, te predsjednici komisije za kadrove i školstvo, Komisije za štampu i nadzornog odbora.

Rad Saveza geodetskih inženjera i geometara, Predsjedništva i njegovih organa u ovome periodu odvijao se na osnovu zaključaka XIII skupštine Saveza geodetskih inženjera i geometara od 5. 4. 1969. god. prema tekućim potrebama organizacije, a u skladu sa razvojem društvenog i privrednog sistema u ovome periodu i odgovarajućim zadacima koji su iz toga razvoja proizlazili.

RAD PREDSJEDNIŠTVA SAVEZA

Predsjedništvo je u mandatnom periodu održalo 18 sastanaka u proširenom i isto tako i u užem predsjedništvu. Prilično velika angažovanost i spriječenost pojedinih članova Predsjedništva bila je donekle i smetnja uspješnijeg rada, ali se mora takodje reći da je odlazak iz Sarajeva dvojice članova Predsjedništva iz Vojnogeografskog instituta i zahvalnice na daljem radu jednog člana te da je i mjesto sekretara bilo upražnjeno skoro dvije godine dovelo do određenih poteškoća u radu te nisu postignuti maksimalni rezultati. No, ipak, i pored svih iznijetih poteškoća rad Saveza u proteklom periodu obilježavaju skupni uspjesi, i zadaci koji su ostvareni u tom periodu. Ovdje ćemo se ukratko osvrnuti samo na one krupne i po našem mišljenju najvažnije akcije koje su dominirale na sastancima Predsjedništva.

Predsjedništvo je na više sastanaka kao prvu tačku dnevnog reda stavljalo aktiviranje rada podružnica i aktiviranje članstva. Na tim sastancima, kojima su prisustvovali predsjednici podružnica, razradjivane su akcije i programi rada. Poseban uspjeh na tom planu imala je Sarajevska podružnica, koja je uspjela da pruži nekoliko stručnih predavanja te da svom članstvu obezbijedi pretplatu na geodetski list, te podijeli članске knjižice i značke. Ostale sekcije na tom planu, po našoj ocjeni, nisu imale većeg uspjeha.

Značajna akcija da kažemo i želja, snaga Saveza bila je da formira "jedinственe geodetske službe u gradu Sarajevu". U tom smislu Savez je napisao jednu informaciju sadašnjem predsjedniku gradske skupštine kao i drugim nadležnim faktorima upoznavši ih sa stavovima i mišljenjima po tom pitanju. Osnovne teze informacije su:

- jedinstvena geodetska služba za cijelo gradsko područje (za sve četiri gradske opštine) pošto je i premjer Sarajeva tako koncipiran,
- služba treba da obuhvati sve geodetske poslove,
- služba treba da bude kadrovski sposobna opremljena savremenim geodetskim instrumentarijem i priborom, te uređajima za brzo i kvalitetno usluživanje svih interesenata planovima, kartama i drugim podacima premjera.

Delegacija Saveza je posjetila predsjednika i potpredsjednika gradske skupštine gdje ih je i usmeno o tome informisala. Isto tako stavljene su i primjedbe na Nacrt statuta grada. Akcija je još uvijek u toku, ali da kažemo da u prvom pokušaju nismo uspjeli iz razloga što predstavnici pojedinih političkih opština Sarajeva nisu bili saglasni.

Dosta lijepih riječi i pohvala dobio je ovaj Savez oko prihvatanja "komisije FIG-e za katastar i procjenu zemljišta" koja je boravila u Mostaru i Sarajevu. Boravak delegacije u Sarajevu je praćen i jednom izložbom i kraćim referatom.

Predsjedništvo je par sastanaka posvetilo i "Nacrta zakona o finansiranju geodetskih radova i program premjera za period 1971 - 1975" (informacija Republičke geodetske uprave), nastavnom planu i programu Više geodetske škole u Sarajevu, kao i integraciji Geodetske tehničke škole i Gradjevinskog školskog centra. Smatramo za potrebno da vas upoznamo da je 21. 4. 1972. godine izvršena integracija Geodetske tehničke škole i Gradjevinskog školskog centra i da od toga dana nosi naziv "Gradjevinsko-geodetski školski centar" Sarajevo.

Veliko priznanje našem društvu dala je Skupština SR BiH-e odnosno njena komisija za izbor i naimenovanja traživši pismeno mišljenje ovoga Saveza za izbor direktora Republičke geodetske uprave. Tim povodom organizovan je prošireni sastanak predsjedništva Saveza, kome su prisustvovali predstavnici privrede, uprave, fakulteta i škola. Prijedlog i kandidata koga je predložilo Predsjedništvo komisija za izbor i naimenovanja je i prihvatila.

Posebno komisija Predsjedništva je obradila teze za savjetovanje o inženjerskoj geodeziji. "Geodetsko topografski radovi kao sastavni dio projektovanja i tolerancije pri realizaciji projekta".

Predsjedništvo odnosno posebna komisija formirana ispred Republičke geodetske uprave napisala je detaljnu informaciju o kvalifikacionoj strukturi geodetskog kadra u Republici i dala prijedlog za osnivanje geodetskog odsjeka pri Gradjevinskom fakultetu u Sarajevu.

Druga velika akcija Predsjedništva je o proširenju djelatnosti, odnosno o razvoju kartografske djelatnosti u Bosni i Hercegovini. U tom smislu napisana je informacija i upućena Republičkom izvršnom vijeću.

Predsjedništvo je bilo veoma aktivno i održalo dva proširena sastanka na temu "Nadležnost Republike u oblasti geodetske službe sa aspekta ustavnih amandmana" gdje je zauzet stav sa kojim je upoznato Predsjedništvo Jugoslavije. Stav ovoga Saveza je bio da i dalje treba u Federaciji da postoji organ za geodetsku službu u čiju nadležnost i djelokrug rada bi spadali slijedeći poslovi:

- izbor projekcija,
- astronomsko geodetske mreže,
- gravimetrijske mreže,
- triangulacija viših redova (1 i 2 red),
- mreža nivelmana visoke tačnosti te određivanje jedinstvene tačnosti, ključa i podjele na listove

Poslovi izrade državne karte te poslovi premjera i izrade katastra zemljišta prešli bi u nadležnost Republike.

Takodje je zapažena akcija Saveza na "Nacrt amandmana na Ustav SR Bosne i Hercegovine", gdje je usvojen prijedlog da premjer i katastar zemljišta spada u nadležnost Republike.

Savez je u par navrata razmatrao i pitanje formiranja stručnog savjeta pri Republičkoj geodetskoj upravi. Na tom planu bilo je više prijedloga ali do sada konkretno nije uradjeno još ništa. Mora se konstatovati da postoje određene poteškoće sa aspekta prava, dužnosti i nadležnosti, te i to da sadašnja organizacija uprave zakonski nema takvog foruma. No, i pored toga u posljednje vrijeme preovladava mišljenje da se može očekivati uspješno rješenje ovoga zaključka. Ovo su samo u najkraćem bila zapažanja akcija ovoga Saveza.

RAD KOMISIJA SAVEZA GIG-a BiH-e

Svrha izvještaja nije da ovdje detaljnije govori i izvješta-

va o radu komisija, o njihovom radu će vjerovatno biti govora u diskusiji ali moramo naglasiti da su komisije imale velikih poteškoća u svom radu i da po našem sudu nije bilo dovoljno odziva i pomoći u konkretnim akcijama. U vezi s tim u diskusiji bi trebalo razmotriti da li da se u buduće ide na komisije ili bi to trebalo svesti na lična zaduženja ili povremene komisije tj. komisije po potrebi, jer ono što su postigle u radu naše dvije komisije, bilo je to najviše zalaganje pojedinaca koji su nosili teret i obaveze svih ostalih.

Rad komisije za kadrove i školstvo nije dao neke određene rezultate. Mora se reći da je jedan dio članova te komisije bio aktivno uključen u rad komisije koja je oformljena pri Republičkoj geodetskoj upravi, u pogledu obrazovanja visokoškolskog geodetskog kadra u Republici. Rad te komisije sa opštim društvom inženjera i tehničara BiH nije dao neke konkretne rezultate.

Komisija za štampu ovoga saveza svu svoju aktivnost apsorbuje na izlaženju "Glasnika" Saveza geodetskih inženjera i geodetara SR BiH.

Prvi broj Glasnika izašao je u 1967. godini. Od tada pa do danas pripremljeno je i izdato devet brojeva a deseti broj je u pripremi i izaći će sa materijalima Skupštine Saveza. Prvobitna namjena Glasnika bila je - da obavještavamo članstvo u našoj Republici o društvenim zbivanjima u našem staležu. Kasnije smo vidjeli da je to prikladno glasilo za sve obavijesti i kontaktiranja sa geodetskim stručnjacima u Republici.

Naše kolege počele su da pišu i kraće stručne članke pristupačne svom članstvu. Tu su bile vijesti i sa škola, obavijesti o izašlim knjigama, razne ankete i drugo, ukratko sve ono što smo mislili da će biti od nekog interesa za naše kolege.

Pokušali smo i sa novim rubrikama kao što su na primjer razgovori sa predsjednikom Saveza i direktorom Geodetske uprave a namjeravali smo da nastavimo takve razgovore sa odgovornim drugovima za školstvo, sa kolegama iz privrede, profesorima itd.

Ubijedjeni smo da se ta djelatnost može i više proširiti, Glasnik se može obogatiti i drugim materijalima ali za to treba angažovati nove saradnike i to one koji će uredjivati Glasnik a naročito one koji će saradjevati u Glasniku.

Svih devet brojeva Glasnika koji su do sada izašli, koštali su Savez 12.562,35 dinara (deveti broj još nije plaćen), a pojedinačno svaki list iznosi oko dva dinara za prvi broj Glasnika, a oko šest dinara za deveti broj Glasnika. Glasnik izlazi u oko 500 primjeraka. Svaki primjerak je besplatan za članstvo a plaća ga naš Savez iz svojih skromnih prihoda.

Distribucija lista je sljedeća: jedna trećina Sarajevu a dvije trećine šalju se u unutrašnjost, dok jedan manji dio brojeva šaljemo van naše Republike.

Glavni konzumenti u Sarajevu su: Geodetski zavod, Vojno geografski institut, škole, geodetske grupe po preduzećima i ustanovama kao i svi počasni i zaslužni članovi Saveza i drugi pojedinci. Van Sarajeva šaljemo svim Katastarskim uredima, zavodima i pojedincima.

Vjerujemo da ima i manjkavosti u ovoj distribuciji i da neke kolege zainteresovane za list ostaju bez njega a sigurno ima i onog drugog.

Razlog malo neredovitog izlaženja u zadnje vrijeme je i osjetno povećani troškovi štampe a i malo neaktivnosti nekih članova ove komisije tako da se cjelokupan rad te komisije takoreći sveo na jednog člana.

U ovom prikazu rada Saveza geodetskih inženjera i geometara nema izvještaja o radu njegovih podružnica pošto se u pojedinim podružnicama nisu još održale godišnje skupštine ali će u diskusiji predsjednici podružnica nešto reći o radu svojih podružnica.

U ovom referatu nismo u mogućnosti da nadjemo mjesta, a niti dovoljno vremena, da bi smo danas pokrenuli sva ona pitanja, koja interesuju širi krug naših stručnjaka. Međutim, mi ćemo pomenuti samo ona pitanja koja smatramo da su bitna i da bi im u ovom momentu trebalo dati prednost.

ODNOS PREMA ČLANSTVU I ZAJEDNICI

U današnjoj koncepciji društvene zajednice Savez IT odnosno savez inženjera i geometara SR BiH predstavlja sponu između društva i članstva. Stoga Savez GIG-a BiH-e mora biti podjednako okrenut i prema članstvu i prema široj zajednici. Ukoliko bi se štitili interesi samo užeg članstva, bili bi zanemareni široki društveni ciljevi a naša organizacija poprimila bi usko esnafski karakter. Nasuprot tome zanemarivanje interesa članstva otupio bi njegov elan i izazvalo napuštanje redova organizacije. Stoga bi ekstremno postavljena dilema imala vještački karakter. Povodeći se za svrsishodnošću stvar je primjene kojoj komponenti u odredjenom momentu dati primat i usvojiti programsko dejstvo.

Poslijednjih godina u svijetu a i kod nas sve više raste značaj nauke i njene primjene u svim granama života. Period tehnološke revolucije ima pozitivan odraz tj. utiče na brži porast nacionalnog blagostanja. Ali transfer inovacije iziskuje veće učešće i viši nivo stručnog znanja specijalizovanih kadrova uz čije se sadejstvo stvara i veći prosperitet. Prema tome stručno uzdizanje i njegovo idejno usmjeravanje spada u primarne zadatke našeg društva a istodobno predstavlja vitalan interes društvene zajednice i interes cjelokupnog samoupravnog i socijalističkog sistema.

Istodobno dobro organizovano i svrsishodno naše stručno udruženje ideal je svakog našeg člana pošto u njemu može naći mjesto za zadovoljenje svih svojih profesionalnih potreba i obaveza.

Prema tome geodetski inženjeri i geometri udruženi u svoju organizaciju u odnosu na cijelu našu zajednicu nemaju posebnih stremljenja izuzev opštih ciljeva razvoja zemlje i zajedničkih interesa svih radnih ljudi. Stoga ta povezanost naše organizacije ne predstavlja esnaf u klasičnom smislu riječi. Ovo iz razloga što su širi interesi našeg saveza, gledano u cjelini, interesi i zajednice, dok su uži zahtjevi srodni željama i opštim ciljevima svih radnih ljudi.

Mislimo da se u ovom momentu moramo okrenuti i nekim potrebama članstva, radi rješavanja, povezivanja i materijalnog jačanja. Samo takva organizacija koja okuplja članstvo interesima vezano za organizaciju može govoriti u svoje ime. Medjutim, okrećući se šire prema članstvu saveza ne smije ni za trenutak da ispusti iz svoje sfere i djelovanje i uklapanje u samoupravni i politički život. Okupljajući članstvo ovaj Savez će dobiti novi polet, novu snagu i ideje. U onolikoj mjeri koliko uspjevamo skupiti i organizovati članstvo porasti će ugled i našeg Saveza njegov utjecaj i snaga.

Ovakva postavka po kojoj je u ovom momentu našeg razvoja neophodna jedna šira akcija okretanja prema članstvu i njegovo reorganizovanje proizlazi i iz činjenice da na području naše Republike imamo oko 1200 geodetskih stručnjaka, od koga broja možemo slobodno reći da ovaj savez aktivno okuplja samo jednu četvrtinu. Baš zbog toga malog broja okupljenih i uključenih geodetskih stručnjaka dolazimo u situaciju da u zadnjim godinama djelujemo forumski. Medjutim, forumsko djelovanje nema svoju punu realnost, to je želja i volja manjine i ono ne predstavlja, niti daje realnu sliku, želja i mogućnosti cijelog staleža. Ocjenjujući rad ovoga Saveza u ovom periodu može se reći da je imao značajnijih akcija i uspjeha ali istodobno mora se konstatovati da je imao i mnogo forumskog. Ima tu i jedna dilema. Da li se može reći za jednog člana da je aktivan ako u klasičnom smislu riječi posjeduje sve potrebne attribute, posjeduje člansku knjižicu, plaća članarinu i pretplatu na geodetski list, prisustvuje godišnjoj skupštini, ali njegov dopri-

nos tj. njegova aktivnost se ne ispoljava nigdje, on ostaje samo pasivni posmatrač svih akcija i programa koji prolaze pored njega. Isto tako svjedoči smo samo još jednog mišljenja u određjenim krugovima i određenog broja članstva. Naime, tu i tamo kaže se i ovako: "Zašto da budem član društva kada mi društvo ne pruža ništa". Mislimo da ovakva mišljenja su krajnje pesimistička, možda čak i oportunistička i ni u kom slučaju nisu u skladu sa našim današnjim shvatanjem o društvu i o društvu u cjelini, to remeti i krnji ugled svih nas, našeg društva i naše demokratske i samoupravne Socijalističke zajednice. Mislimo da bi sa ovakvim shvatanjima i mišljenjima trebalo da se pozabave i partijske organizacije u tim sredinama.

Ovo ujedno govori da se sadržaj rada i interes članstva i organizaciona šema nisu razvijali u potrebnoj međusobnoj povezanosti. Ova protivrječnost može se prevazići samo pretvaranjem stvarnih interesa i potreba članstva u nove programe rada. Sigurno je da će biti potrebno dosta truda, upornog i strpljivog rada da se sve ove slabosti prevaziđu. Radi toga biće potrebno svaki budući preuzeti program, zadatak, obavezu dobro proučiti i definisati te obraditi metode kao i nosioce tih programa koji će garantovati izvršenje tog zadatka.

Improvizirane i nedovoljno izučene akcije donijeće još veću štetu.

Sve ove dileme i probleme kao i one koji će se javiti u naknadnom radu mora razriješavati naš Savez i njegovi organi ne čekajući da neko drugi spolja za njih to uradi ili da ih za to ovlasti.

Usko vezano pitanje je pitanje daljeg organizovanja našeg Saveza u okviru opšteg Saveza inženjera i tehničara Bosne i Hercegovine i Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije. Usvajanjem Amandmana na ustav SFRJ i Amandmana na Ustav SR Bosne i Hercegovine uloga i značaj ovoga Saveza dobiva još veću težinu. Ne želimo ovdje ulaziti u dublju polemiku nego samo želimo da izrazimo stav našeg Saveza, to drugim riječima znači da se borimo za ravnopravan tretman, to je u krajnjoj liniji i elementarni interes svih nas. Bez obzira ako to nekome smeta, mi moramo ići tim putem, ali to istodobno ne znači da nismo spremni na dogovore i kompromise. Izmjena sadašnjeg statuta Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije i našeg Saveza biće veliki i odgovorni zadatak budućeg Predsjedništva. Dakle, pripremanja oko donošenja i usvajanja novog Statuta Saveza moraće se posvetiti nužna pažnja i formirati radna grupa koja će svestrano razmotriti sve potrebne društvene kao i društveno-političke stavove.

III

STANJE GEODETSKE STRUKE I SLUŽBE U BiH I ULOGA SAVEZA GEODETSKIH ING. I GEOMETARA BiH

Stanje geodetske struke i službe u Bosni i Hercegovini dosta dobro je poznato našoj stručnoj a i ostaloj javnosti. Položaj geodetskih inženjera i geometara takodje je dobro poznat. Mislimo da niko više ne sumnja u nužnosti promjene postojećeg stanja. Radi toga naredno izlaganje želimo usmjeriti i dati naš prilog na davanje odredjenih odgovora:

Šta i kako treba da radi Savez geodetskih inženjera i geometara u narednom periodu kako bi zajedno sa ostalim faktorima obezbijedio bolji, povoljniji i brži razvoj geodetske struke i službe. Dabi donekle dati odgovor na ovo fundamentalno i kompleksno pitanje podjimo od konstatacija sadašnjeg stanja i uzroka koji su usloveli ovaj položaj, zatim od ciljeva razvoja u navedenom periodu i, najzda, od mjesta i uloge našeg Saveza u tom posebnom razvoju. Sve to može odlučno da posluži kao osnova i prijedlog modela organizacije našeg Saveza koja bi trebala da nam omogući efikasniji i uspješniji rad u odnosu na protekli period.

Sadašnje stanje i položaj geodetske struke karakterišu slijedeći momenti:

- zatvorenost, jednostranost i esnafska proizvodnja svedena samo na odredjene proizvode,
- nepostojanje razvojnih programa i planova u gotovo svim organizacijama i organima,
- dosta slaba tehnologija i relativno mala produktivnost slaba i nesavremena opremljenost svih naših struktura,
- nepovoljna i krajnje slaba kvalifikaciona struktura kadra, sa veoma malim brojem diplomiranih inženjera i specijalista,
- neadekvatna i nedovoljna zastupljenost naših članova u odredjenim društvenim faktorima i strukturama.

Ne bi ovdje htjeli detaljnije ulaziti niti kriviti bilo koga za ovakvo stanje nego jednostavno želimo da ga takvog konstatujemo.

Dosadašnji rad Saveza na razrješavanju ovih poteškoća sveo se uglavnom na pokretanje proširenja djelatnosti odnosno razvoju kartografske djelatnosti u našoj Republici. Svima nama je poznata činjenica da su tako reći osnovni finalni proizvodi pla-

novi i karte. Baš ta činjenica navela je ovaj Savez da razmotri mogućnost osvajanja finalizacije naših proizvoda tj. razvijanje kartografije i reprodukcije u našoj Republici. Ovoj činjenici pogodovala je i okolnost da je kartografski odjeljak Vojnogeografskog instituta lociran ovdje u Sarajevu bio u fazi prestrojavanja, te je ovaj Savez tražeći podršku Republičkog društva inženjera i tehničara te Republičke geodetske uprave i ostalih foruma, uputio Izvršnom vijeću dosta iscrpnu informaciju o stanju i razvoju Kartografske i grafičke industrije u Republici. U prvom dijelu informacije iznesene su konstatacije i sadašnje stanje razvoja kartografske djelatnosti i finansijska sredstva koja ova Republika godišnje troši, dok u drugom dijelu daje se prijedlog za rješavanje toga stanja i modaliteta saradnje Geodetskog zavoda iz Sarajeva i Odjeljka Vojno geografskog instituta. Rezultat te akcije još definitivno nije poznat. Konstatujemo da je informacija imala veoma povoljnu podršku svih naših političkih faktora i ako se u zadnje vrijeme mogu možda naslutiti i neki faktori za koje bi se moglo možda reći da spadaju u domen više sile pa sada sa izvjesnom dozom pesimizma gledamo na ishod ove akcije.

Druga veoma, veoma skupa i vrlo značajna akcija ovoga Saveza na rješavanju gornjih konstatacija je akcija Saveza za obrazovanje visokoškolskog geodetskog kadra u našoj Republici. U tom smislu sinhronizovanom i zajedničkom akcijom ovoga Saveza, Republičke Geodetske uprave, Više geodetske škole, Katedre za geodeziju Gradjevinskog fakulteta i Saveza inženjera i tehničara Bosne i Hercegovine pripremljena je informacija. Informacija je upućena Republičkom izvršnom vijeću, Republičkoj zajednici za obrazovanje te Republičkom sekretarijatu za obrazovanje i kulturu. Informacija sadrži veoma iscrpne podatke o broju visokoobrazovanih geodetskih stručnjaka iz svih ostalih profila koji su dobiveni na osnovu provedene ankete, te potrebe sadašnjeg stanja za ovim kadrom i potrebe za period do 1980. godine. Isto tako iz informacije vidljivo je stanje i kvalifikaciona struktura u SR Hrvatskoj i drugim republikama. Sastavni dio informacije je i predloženi program obuke tj. nastavni plan i program kao i potrebna investiciona sredstva za nabavku opreme i ostalog. Realizacija ove akcije očekivala se prošle godine ali evo i ove godine ne može se očekivati njena realizacija. Uzroci leže po našoj ocjeni iznad mogućnosti ovog Saveza te će u narednom periodu biti potrebno ponovno izvršiti određene pripreme i ovom pitanju posvetiti veću pažnju.

Prenošenjem odredjenih funkcija Federacije na Republiku stvorena je povoljna mogućnost da se pri kreaciji buduće politike na premjeru i izradi državne karte članstvo još aktivnije uključiti. Upravo se nalazimo u fazi kada se pripremaju u nadležnim organima novi politički propisi i tehnički normativi. To je upravo i trenutak i prilika da detaljnije i cjelovitije sagledamo i ocijenimo našu normativnu djelatnost. Mislimo da će trebati poseban akcent dati propisima iz oblasti premjera i

katastra zemljišta, te donošenju zakona i drugih propisa o katastru podzemnih instalacija i objekata. Našim pravilničkim propisima treba omogućiti optimalno korištenje savremenih i cjelishodnih metoda rada, koje će omogućiti da se proces izrade novog premjera i katastra zemljišta svede na što kraći rok. Sigurno je da sadašnja tehnologija, proces i dužina trajanja izrade premjera i katastra zemljišta nije zadovoljavajuća. Ovo tim prije što u ovoj fazi razvoja, kada imamo dosta povoljan tretman i dovoljno izraženu potrebu za premjerom, pa i razumijevanje odredjenih faktora u Republici za našu službu. Svima nam je dobro poznata konstatacija da naša Republika ima svega oko 1/3 područja obuhvaćenog novim premjerom. Prema analizama koje su izvršene sa sadašnjom dinamikom finansiranja premjera i ovom tehnologijom za premjer ostalog ne premjerenog područja trebao bi interval od 3 decenije. Mišljenja smo da je taj interval veoma dug i da sigurno nema ni jednog kvadratnog metra u Republici za kojim se nebi ukazala potreba da se prije izmjeri. Iz ovoga razloga nameće se potreba da se traže ekonomičnije i racionalnije metode rada kao i veća primjena automatizacije. Kad već govorimo o automatizaciji i njenoj primjeni moramo da konstatujemo da smo već sada upoređujući nas sa drugim dosta zaostali. Ova konstatacija je nužna iz razloga što smo nekada ne tako davno bili medju vodećima u zemlji npr. u pogledu primjene fotogrametrije. Odgovor na ovu konstataciju je veoma jednostavan. Naše najveće geodetske organizacije nemaju ni sada potpune i detaljne programe svoga razvoja, oskudijevaju u poslovnom prostoru, nemaju dovoljno visokostručnog niti specijalizovanog kadra. Recimo i to da se danas veoma malo vodi računa o obrazovanju, doškolovanju i specijalizaciji postojećeg kadra. Stoji činjenica da na svim nivoima u svim strukturama se osjeća oskudica u visokoobrazovanom kadru, ali i to da još, koliko je nama poznato, nijedna radna geodetska organizacija nije dala ni jednu stipendiju a kamoli i stipendirala veći broj studenata.

V

Iz navedenih konstatacija i akcija koje je ovaj Savez imao mišljenja smo da bi u budućem radu novo Predsjedništvo trebalo započeti akcijama i akcijama koje su u toku i koje po našem mišljenju predstavljaju fundamentalna pitanja posvetiti pažnju.

Završavajući ovaj referat predsjedništvo se zahvaljuje svim našim članovima a posebno odredjenom broju počasnih i zaslužnih članova koji su svojim angažovanjem i sugestijama doprinijeli da rad ovoga Saveza bude uspješan.